

مهارت‌های حل مسئله اجتماعی در کودکان عقب مانده ذهنی

تالیف: فاطمه عربگری

به نام خداوند مهربانی‌ها

مهارت‌های حل مسئله اجتماعی در کودکان عقب مانده ذهنی

تالیف:

فاطمه عرب‌کری

انتشارات موجک (ناشر دانشگاهی)

سرشناسه: عربکری النجارقى، فاطمه، ۱۳۶۲-

عنوان و نام پدیدآور: مهارت‌های حل مسئله اجتماعی در کودکان عقب‌مانده ذهنی / تالیف فاطمه عربکری النجارقى.

مشخصات نشر: تهران: انتشارات موجک، ۱۴۰۱.

مشخصات ظاهری: ۱۰۴ص.

شابک: ۶-۵۲۷-۹۹۴-۶۰۰-۹۷۸، ۱۳۵۰۰۰۰ ریال

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

موضوع: حل مساله در کودکان -- ایران -- نمونه پژوهی

موضوع: Problem solving in children -- Iran -- Case studies

موضوع: کودکان عقب‌مانده -- ایران -- راهنمای مهارت‌های زندگی -- نمونه پژوهی

موضوع: Children with mental disabilities -- Life skills guides -- Iran -- Case studies

موضوع: سازگاری اجتماعی در کودکان -- ایران -- نمونه پژوهی

موضوع: Social adjustment in children -- Iran -- Case studies

موضوع: والدین کودکان توان‌خواه ذهنی -- ایران -- روان‌شناسی -- نمونه پژوهی

موضوع: Parents of children with mental disabilities -- Iran -- Psychology -- Case studies

رده بندی کنگره: BF۷۲۳

رده بندی دیویی: ۱۵۵/۴۱۳۴۳

شماره کتابشناسی ملی: ۸۹۵۴۲۸۱

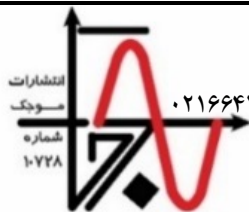
انتشارات موجک (ناشر دانشگاهی)

واتساپ: ۰۹۳۶۳۰۳۱۲۵۸ کانال: telegram.me/mojak1

تلفن مرکز پخش: ۰۲۶۳۲۷۰۵۳۱۸ - ۰۲۶۳۲۷۰۲۶۵۹ - ۰۲۱۶۶۱۲۷۵۹۳ - ۰۲۱۶۶۴۲۹۷۳۳

ایمیل: mojakpublication@yahoo.com

سایت: www.mojak.ir اینستاگرام: mojakpublication

عنوان: مهارت‌های حل مسئله اجتماعی در کودکان عقب‌مانده ذهنی

تالیف: فاطمه عربکری النجارقى

مشخصات ظاهری: ۱۰۴ صفحه، قطع وزیری

چاپ اول: تابستان ۱۴۰۱، تیراژ: ۵۰۰ جلد

قیمت: ۱۳۵۰۰۰۰ ریال، شابک: ۶-۵۲۷-۹۹۴-۶۰۰-۹۷۸

کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر برای انتشارات موجک محفوظ است. هیچ شخص حقیقی و حقوقی حق چاپ و تکثیر این اثر را به هر شکل و صورت اعم از فتوکپی، چاپ کتاب و ... را ندارد. متخلفین به موجب بند ۵ ماده قانون حمایت از ناشرین تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

پیش‌گفتار..... ۹

فصل اول: کلیات ۱۱

۱-۱ مقدمه ۱۱

۲-۱ تشریح موضوع کتاب ۱۳

۳-۱ اهمیت موضوع ۱۵

۴-۱ تعریف سازگاری ۱۸

۵-۱ تعریف مهارت‌های حل مسئله اجتماعی ۱۸

۶-۱ تعریف عقب‌مانده ذهنی ۱۹

فصل دوم: کودکان عقب‌مانده ذهنی..... ۲۱

۱-۲ تعریف کودکان استثنایی ۲۱

۲-۲ طبقه‌بندی افراد استثنایی ۲۳

۳-۲ تاثیر کودک استثنایی بر خانواده با تاکید بر کم‌توان ذهنی ۲۶

۴-۲ نقش والدین کودکان استثنایی ۳۱

۵-۲ نیازهای والدین کودکان استثنایی ۳۳

فصل سوم: مهارت‌های حل مسئله اجتماعی..... ۳۵

۱-۳ مفهوم حل مسئله اجتماعی ۳۵

۲-۳ راهبردهای حل مسئله ۳۶

- ۳-۳ راهبرد عمومی ۳۷
- ۴-۳ معیارهای تعریف مسئله اجتماعی ۳۸
- ۵-۳ دیدگاه دیزریلا درباره حل مسئله اجتماعی ۴۱
- ۶-۳ دیدگاه مایدیو درباره حل مسئله اجتماعی ۴۳
- ۷-۳ فرایند حل مسئله اجتماعی ۴۴
- ۸-۳ جهت گیری ها در حل مسائل اجتماعی ۴۵

فصل چهارم: سازگاری ۴۷

- ۱-۴ تعاریف سازگاری ۴۷
- ۲-۴ سطوح سازگاری ۵۰
- ۳-۴ سازگاری اجتماعی ۵۱

فصل پنجم: نظریه های سازگاری ۵۵

- ۱-۵ نظریه ی روان پویشی ۵۵
- ۲-۵ نظریه اریکسون ۵۸
- ۳-۵ نظریه ی یادگیری ۵۹
- ۴-۵ نظریه ی یادگیری شناختی اجتماعی ۶۰
- ۵-۵ نظریه ی پدیدار شناختی ۶۲
- ۶-۵ نظریه ی تحولی ۶۴

فصل ششم: نتایج تحقیقات پیشین ۶۷

فصل هفتم: مطالعه موردی ۷۳

- ۱-۷ جامعه آماری ۷۳
- ۲-۷ روش گردآوری اطلاعات ۷۳

۳-۷ پرسشنامه سازگاری ۷۵

۴-۷ برنامه آموزش مهارت‌های حل مسئله اجتماعی ۷۶

فصل هشتم: یافته‌ها ۷۹

۱-۸ آمار توصیفی ۷۹

۲-۸ تحلیل داده‌ها ۸۳

فصل نهم: جمع‌بندی ۹۳

۱-۹ نتیجه‌گیری ۹۳

۲-۹ پیشنهادها ۹۵

منابع ۹۷

منابع فارسی ۹۷

منابع انگلیسی ۱۰۲

پیش‌گفتار

خانواده‌هایی که از کودک عقب مانده خود در خانه مراقبت می‌کنند در محاصره مسایل متنوع در همه اشکال و اندازه‌ها قرار دارند. این مسایل با میزان عقب ماندگی کودک، معلولیت جسمی و هیجانی همراه با آن، ارزش‌ها، علایق و شرایط محیطی دیگر اعضای خانواده فرق می‌کنند. وجود کودک عقب مانده ممکن است موجب فشار بر بودجه خانواده (هزینه تدارک و مراقبت پزشکی، حمل و نقل، یا روش‌های درمانی) شود (مظاهری، باغبان و فاتحی زاده، ۱۳۸۵).

داشتن کودکی با عقب ماندگی ذهنی باعث بحران و کمتر ظاهر شدن در اجتماع می‌شود و اغلب باعث جدایی والدین می‌گردد. تئوری عمومی سیستم‌ها به این موضوع توجه دارد که خانواده یک گروه به هم پیوسته است، هنگامی که بحران تعادل این سیستم را به هم بزند این گروه ضعیف می‌شود. اثرات کودکان بیمار یا ناتوان و عقب مانده در سیستم خانواده می‌تواند زیاد باشد. مسئولیت‌های مالی، اختلال در زندگی زناشویی، ایزوله اجتماعی و کاهش زمانی که والدین می‌توانند با کودکان سالم خود باشند به عنوان تنش‌زا در خانواده‌ها شناخته شده است (حجازی، ۱۳۸۵).

خانواده یا گروه هم ممکن است مثل فرد، نیاز به سازندگی داشته باشند. سازگاری خانواده فرایندی است که به ننگ داشتن تعادل خانواده برآورده می‌شود. برای یک سازگاری موفق خانوادگی، مهارت‌های خوب در برقراری ارتباط، حل مسائل در برقراری ارتباط با دیگران، احترام متقابل اعضا و خانواده، منبع کافی برای سازگاری و تجربیات با تنش‌زا باید وجود داشته باشد (پوتر و پری^۱، ۱۹۹۷).

هدف از تالیف کتاب حاضر بررسی اثر بخشی آموزش مهارت‌های حل مساله اجتماعی بر سازگاری مادران کودکان عقب مانده ذهنی بوده است. بدین منظور از جامعه آماری کودکان عقب مانده ذهنی

¹ Potter & Perry

در مدارس ابتدایی کودکان استثنایی شهر تهران که در سال تحصیلی ۹۲-۹۳ مشغول به تحصیل بوده‌اند، با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی چند مرحله‌ای تعداد ۳۰ کودک انتخاب شدند و مادران این کودکان در پژوهش شرکت کردند. در این پژوهش از پرسشنامه سازگاری بل و یک برنامه ۵ هفته‌ای (هر جلسه ۹۰ دقیقه) حل مسئله اجتماعی استفاده شده است. تحلیل داده‌ها نشان داد که آموزش حل مسئله اجتماعی در مادران کودکان عقب مانده ذهنی (گروه آزمایش) باعث افزایش انواع سازگاری (تندرستی، خانوادگی، اجتماعی، هیجانی، شغل) و به صورت کلی باعث افزایش سازگاری نسبت به گروه کنترل شده است و نشان داده شده است که این آموزش می‌تواند انواع مهارت‌های سازگاری را در این مادران بهبود ببخشد. شیوه سازماندهی کتاب حاضر به صورت زیر می‌باشد.

فصل اول: کلیات

فصل دوم: کودکان عقب مانده ذهنی

فصل سوم: مهارت‌های حل مسئله اجتماعی

فصل چهارم: سازگاری

فصل پنجم: نظریه‌های سازگاری

فصل ششم: نتایج تحقیقات پیشین

فصل هفتم: مطالعه موردی

فصل هشتم: یافته‌ها

فصل نهم: جمع‌بندی

در پایان، بر خود لازم می‌دانم که از همه عزیزان و بزرگوارانی که در مراحل گوناگون آماده سازی این کتاب من را یاری نموده‌اند، صمیمانه تقدیر و تشکر نمایم.

فاطمه عربکری

تابستان ۱۴۰۱

Social Problem Solving Skills in Mentally Retarded Children

Fatemeh Arabkari

خانواده‌هایی که از کودک عقب مانده خود در خانه مراقبت می‌کنند در محاصره مسایل متنوع در همه اشکال و اندازه‌ها قرار دارند. این مسایل با میزان عقب ماندگی کودک، معلولیت جسمی و هیجانی همراه با آن، ارزش‌ها، علایق و شرایط محیطی دیگر اعضای خانواده فرق می‌کنند. وجود کودک عقب مانده ممکن است موجب فشار بر بودجه خانواده (هزینه تدارک و مراقبت پزشکی، حمل و نقل، یا روش‌های درمانی) شود.

داشتن کودکی با عقب ماندگی ذهنی باعث بحران و کمتر ظاهر شدن در اجتماع می‌شود و اغلب باعث جدایی والدین می‌گردد. تئوری عمومی سیستم‌ها به این موضوع توجه دارد که خانواده یک گروه به هم پیوسته است، هنگامی که بحران تعادل این سیستم را به هم بزند این گروه ضعیف می‌شود. اثرات کودکان بیمار یا ناتوان و عقب مانده در سیستم خانواده می‌تواند زیاد باشد. مسئولیت‌های مالی، اختلال در زندگی زناشویی، ایزوله اجتماعی و کاهش زمانی که والدین می‌توانند با کودکان سالم خود باشند به عنوان تنش‌زا در خانواده‌ها شناخته شده است.

خانواده یا گروه هم ممکن است مثل فرد، نیاز به سازندگی داشته باشند. سازگاری خانواده فرایندی است که به ننگ داشتن تعادل خانواده برآورده می‌شود. برای یک سازگاری موفق خانوادگی، مهارت‌های خوب در برقراری ارتباط، حل مسائل در برقراری ارتباط با دیگران، احترام متقابل اعضا و خانواده، منبع کافی برای سازگاری و تجربیات با تنش‌زا باید وجود داشته باشد.

